QORTI TAL-APPELL

IMĦALLFIN

S.T.O. PRIM IMĦALLEF MARK CHETCUTI
ONOR. IMĦALLEF GIANNINO CARUANA DEMAJO
ONOR. IMĦALLEF ANTHONY ELLUL

Seduta ta' nhar l-Erbgħa, 22 ta' Ġunju, 2022.

Numru 23

Rikors numru 995/17/2 TA

Id-Direttur Qrati Ċivili u Tribunali bħala Reġistratur Qrati Ċivili u Tribunali

v.

Mark Vella u b'digriet tas-6 ta' Diċembru, 2018, ġie msejjaħ fil-kawża l-Avukat Ġenerali ai fini tal-ilment kostituzzjonali u b'digriet tas-27 ta' Frar, 2020, isem l-Avukat Ġenerali ġie mibdul għall-Avukat tal-Istat

Il-Qorti:

1. Din is-sentenza titratta dwar l-appell tal-Avukat tal-Istat mis-sentenza mogħtija mill-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili fis-16 ta' Settembru, 2021, dwar kwistjoni li tqajmet matul is-smigħ tal-kawża għal disprezz tal-

Qorti, u li bihom l-attur talab li l-Qorti tiddikjara lill-konvenut Vella ħati ta' disprezz skont l-Artikolu 997 tal-Kodiċi ta' Organizazzjoni u Proċedura Ċivili (Kap. 12).

2. Il-fatti li wasslu għal dan l-appell kienu dawn:

2.1. Permezz ta' digriet mogħti fit-23 ta' April, 2015, fl-atti tar-rikors għall-ħruġ ta' Mandat ta' Inibizzjoni Numru 501/2015LSO fl-ismijiet **Josephine Cutajar v. Mark Vella**, il-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili laqgħet it-talba tar-rikorrenti għall-ħruġ ta' mandat ta' inibizzjoni kontra l-intimat (illum). Il-Qorti inibiet lil Vella, kemm personalment u permezz ta' terzi, milli jagħmel kull tip ta' xogħol, u/jew żvilupp, u/jew kostruzzjoni, u/jew demolizzjoni, u/jew rimozzjoni, u/jew tqattiegħ ta' blat f'dik il-parti tas-sit proprjeta` tiegħu li tmiss mal-proprjeta` tagħha sakemm isiru x-xogħlijiet rakkomandati mill-perit Alan Saliba fil-paragrafu 2.7 tar-rapport li hemm fl-atti. Il-Qorti ordnat li dawk ix-xogħlijiet għandhom isiru għas-spejjeż tal-intimat taħt is-sorveljanza tal-istess perit li b'nota fl-atti tal-mandat għandu jiċċertifika li dawk ix-xogħlijiet ikunu tlestew għas-sodisfazzjon tiegħu;

2.2. Fil-25 ta' Ġunju, 2015, Josephine Cutajar ppreżentat rikors b'urġenza fl-atti tal-istess mandat fejn talbet lill-istess Qorti: (i) tiddikjara illi l-intimat jew terz inkarigat minnu, ma segwiex l-ordni li tat il-Qorti fit-

23 ta’ April 2015; (ii) tiddikjara illi x-xogħlijiet ma sarux taħt is-sorveljanza tal-perit Alan Saliba, (iii) tiddikjara illi l-intimat wettaq xogħlijiet li jmorru oltre minn dak li ġie permess li jagħmel bil-provvediment tat-23 ta’April, 2015, u (iv) tagħti dawk l-ordnijiet opportni inkluż, f’każ li jirrikorru l-elementi skond il-Liġi, issibu ħati ta’ disprezz lejn l-Awtorita` tagħha u timponi penali ġusta fil-konfront tiegħu;

2.3. Permezz ta’ tweġiba tas-6 ta’ Lulju, 2015, l-intimat Vella wieġeb illi x-xogħol sar kif ordnat mill-Qorti u kif rakkomandat mill-perit tekniku li kien ukoll mar jara x-xogħol;

2.4. B’digriet mogħti fit-30 ta’ Ottubru, 2015, fl-atti ta’ dak il-mandat, il-Prim’Awla tal-Qorti Ċivili ddeċidiet billi ċaħdet it-talba u awtorizzat lill-intimat biex ikompli jtella' l-ħajt diviżorju b'riżerva lir-rikorrenti għal kull jedd lilha spettanti li żżomm lill-intimat responsabbli għad-danni kollha li setgħu jiġu kkaġunati fil-proprjeta` tagħha b'konsegwenza tax-xogħlijiet effettwati u dawk li kienu għadhom iridu jsiru. Madanakollu pprovdiet illi:

> *“ġie ppruvat f'dan l-istadju li wara l-ħruġ tal-Mandat ta' Inibizzjoni fl-istess ismijiet premessi (Numru 501/2015 LSO) l-intimat personalment jew tramite terzi baqa' għaddej bix-xogħlijiet imsemmija fid-digriet ossia Mandat ta' Inibizzjoni imsemmi <u>minghajr is-sorveljanza tal-Perit nominat u b'hekk agixxa bi ksur tal-ordni espressa tagħha. Għaldaqstant hemm lok li jinbdew proceduri kontra l-intimat ghad-disprezz lejn l-Awtorita’ tal-Qorti abbażi tal-artikolu 1003A tal-Kap 12 u għalhekk tordna lir-Registratur tal-Qorti sabiex jipprocedi bil-proceduri idonei kontra l-intimat a bazi ta’ l-istess artikoli tal-Kap 12.</u>”*

2.5. In adempiment ma' dik l-ordni, permezz ta' rikors ġuramentat ippreżentat fit-30 ta' Ottubru, 2017, id-Direttur, Qrati Ċivili u Tribunali, bħala Reġistratur Qrati Ċivili u Tribunali, talab lill-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili:

> *"1. Issib lill-intimat ħati ta' disprezz kontra l-awtorita` tagħha ai termini tal-artikolu 997 tal-Kap 12 tal-Liġijiet ta' Malta;*
>
> *2. Tikkundanna lill-intimat għall-pieni ndikati fl-istess artikolu u tikkundannah għall-priġunerija għal żmien sa xahar jew għal multa ta' mhux inqas minn mitejn u tlieta u tletin Euro (€233) u mhux aktar minn elfejn tlett mija u tletin Euro (€2,330) jew għall-multa u priġunerija flimkien;*
>
> *3. Timponi kwalunkwe ordni oħra meħtieġa fuq l-intimat ai termini tal-artikolu 997 sub-artikolu (2) tal-Kap. 12 tal-Liġijiet ta' Malta nkluż billi tiffissa żmien perentorju sakemm dawn l-istess ordnijiet għandhom jiġu sodisfatti mill-intimat;*
>
> *Bl-ispejjez kollha kontra l-intimat li hu minn issa nġunt għas-subizzjoni, u bir-riserva ta' kull dritt ta' azzjoni ulterjuri skond il-liġi."*

2.6. Permezz ta' risposta maħlufa ppreżentata fil-15 ta' Frar, 2018, l-intimat wieġeb illi:

> *"1. Illi t-talbiet tar-rikorrenti huma infondati kemm fil-fatt kif ukoll fid-dritt u ghandhom jigu michuda bl-ispejjez;*
>
> *2. Illi preliminarjament jigi eccepit li l-azzjoni introdotta mir-rikorrenti hija wahda ta' natura penali u kriminali mressqa quddiem il-Prim'Awla tal-Qorti Civili wara decizjoni tat-30 ta' Ottubru 2015 fl-atti ta' mandat fl-ismijiet Josephine Cutajar vs Mark Vella mandat numru 501/15/LSO quddiem l-istess Prim'Awla tal-Qorti Civili u fid-decizjoni moghtija mill-Qorti jigi ddikjarat mill-istess Qorti li l-esponent: 'agixxa bi ksur tal-ordni espressa taghha' u 'dan il-fatt wahdu huwa bizzejjed biex iqieghed lill-intimat f'disprezz tal-Qorti' japplika l-principju ne bis in idem u ghalhekk dina l-Onorabbli Qorti ma tistax terga' ssib lill-esponent hati ta' disprezz lejn l-awtorita` tal-Qorti dwar l-istess agir kif mitlub fir-rikors mahluf, u ghaldaqstant l-ewwel talba attrici u dawk konsegwenti ghaliha ghandhom jigu michuda minn dina l-Onorabbli Qorti;*
>
> *4. Illi minghajr pregudizzju ghas-suespost ma jezistux l-estremi sabiex it-talba rikorrenti tigi akkollata ghax fil-fatt ebda att jew*

ommissjoni ta' l-esponent ma saret bhala disprezz lejn l-ordni tal-Qorti.

5. Illi minghajr pregudizzju ghas-suespost fid-decizjoni tal-Prim'Awla tat-23 ta' April 2015 mill-Imhallef Dr. L. Schembri Orland ordnat li x-xoghlijiet kellhom jsiru skont ir-rakkomandazzjoni tal-perit Alan Saliba jekk kif dettati fl-ewwel rapport tieghu ossija dak tat-22 ta' April 2015. Irrizulta li skont l-istess Perit Alan Saliba, li rrediega it-tieni rapport tieghu tas-6 ta' Ottubru 2015, ikkonferma dan kollu u bid-decizjoni tat-30 ta' Ottubru 2015, tal-Prim'Awla tal-Qorti Civili preseduta mill-Imhallef Dr. L. Schembri Orland dan kollu gie sancit bl-istess sentenza;

6. Illi minghajr pregudizzju ghas-suespost permezz ta' sentenza ohra tal-Prim'Awla tal-Qorti Civili preseduta mill-Imhallef Dr. Lawrence Mintoff deciza b'mod finali fl-10 ta' Novembru 2017 bin-numru 288/15/LM rega' ghal darb'ohra gie kkonfermat li x-xoghlijiet kienu saru kollha skond ir-rakomandazzjonijiet tal-Perit Alan Salba skond id-decizjoni tat-23 ta' April 2015 mill-Imhallef Dr. L. Schembri Orland. Anzi jinghad li x-xoghlijiet kienu saru b'livell aktar gholi minn dak rakkomandat mill-istess perit kif ammetta hu stess fir-rapport tas-6 ta' Ottubru 2015;

7. Illi minghajr pregudizzju ghas-suespost, billi l-proceduri odjerni huma ta' natura penali, ir-rikorrenti trid tipprova mhux biss l-element materjali tar-reat imma ukoll l-element intenzjonali liema huma nieqsa u dan kif anke ser jigi pprovat waqt it-trattazzjoni tal-kawza;

8. Illi minghajr pregudizzju ghas-suespost, jigi rilevat li l-parti interessata ossija Josephine Cutajar kienet sahansitra ddikjarat li ma kienx ghad ghandha interess fit-talba tar-rikors taghha ghad-dikjarazzjoni ta' disprezz fuq l-esponent u dan kif riportat fid-decizjoni tat-30 ta' Ottubru 2015;

9. Illi minghajr pregudizzju ghas-suespost l-interess ta' Josephine Cutajar kien li fil-fatt ix-xoghol jsir hekk kif rakkomandat u l-biza' taghha, meta ppresentat ir-rikors tal-25 ta' Gunju 2015, kien fil-konfront ta' dak li kellha suspett dwarhu ossija li x-xoghol ma kienx qed isir skont dak rakkomandat. Fil-fatt dan ma kienx minnu u llum il-gurnata anke Josephine Cutajar abbraccat il-konkluzjonjiet tas-sentenza tal-Prim'Awla tal-Qorti Civili deciza fl-10 ta' Novembru 2017 bin-numru 288/15/LM. Qatt ma kienet il-kwistjoni tas-sorveljanza li mmotivat ir-rikors taghha. Fil-fatt jirrizulta li x-xoghol kien sar wara li l-esponent kien ikkomunika ma' l-istess perit liema da parti tieghu mar fuq il-post u kien ra x-xoghol in kwistjoni. Dan jirrizulta minn nota pprezentata mill-abbli perit fis-seduta tas-7 ta' Lulju 2015;

10. Illi minghajr pregudizzju ghas-suespost, il-vertenza bejn il-partijiet giet illum sorpassata specjalment bil-konfermi li inghataw bis-

sentenza tal-Prim'Awla tal-Qorti Civili tal-10 ta' Novembru 2017 bin-numru 288/15/LM;

11. Illi minghajr pregudizzju ghas-suespost ir-rikorrenti ghandha tipprova dak li qed tallega;

Salv eccezzjonijiet ulterjuri tal-intimati."

2.7. Dik it-tweġiba ġiet imbgħad segwita b'rikors ippreżentat fit-2 ta' Ottubru, 2018, permezz ta' liema l-intimat Vella (illum appellat) ippremetta u talab illi:

"Illi l-proceduri odjerni huma proceduri essenzjalment ta' natura penali mibdija kontra l-esponent wara provvediment moghti mill-Prim'Awla tal-Qorti Civili l-atti ta' mandat ta' inibizzjoni fl-ismijiet Josephine Cutajar vs. Mark Vella 501/15/LSO nhar it-30 ta' Ottubru 2015;

Illi fl-imsemmi provvediment moghti mill-Prim'Awla tal-Qorti Civili tat-30 ta' Ottubru 2015 gie ritenut minn dik il-Qorti illi: ikkonsidrat li l-agir ta' l-esponent, jikkostitwixxi ostakolu ghall-esekuzzjoni tal-Qorti u att ta' disprezz lejn l-Awtorita` tal-Qorti;

Illi dak ritetut mill-Prim'Awla tal-Qorti Civili fil-provvediment huwa kategoriku fis-sens li, minn dak konkluz, l-esponenti huwa hati ta' att ta' disprezz lejn l-awtorita` tal-Qorti;

Illi ghal dawn ir-ragunijiet l-ewwel twegiba fir-risposta mahlufa tal-esponenti hija fis-sens li gej:

1. Illi t-talbiet tar-rikorrenti huma infondati kemm fil-fatt kif ukoll fid-dritt u ghandhom jigu michuda bl-ispejjez;

2. Illi preliminarjament jigi eccepit li l-azzjoni introdotta mir-rikorrenti hija wahda ta' natura penali u kriminali mressqa quddiem il-Prim'Awla tal-Qorti Civili wara decizjoni tat-30 ta' Ottubru 2015 fl-atti ta' mandat fl-ismijiet Josephine Cutajar vs Mark Vella mandat numru 501/15/LSO quddiem l-istess Prim'Awla tal-Qorti Civili u fid-decizjoni moghtija mill-Qorti jigi ddikjarat mill-istess Qorti li l-esponent: 'agixxa bi ksut tal-ordni espressa taghha' u 'dan il-fatt wahdu huwa bizzejjed biex iqieghed lill-intimat f'disprezz tal-Qorti' japplika l-principju ne bis in idem u ghalhekk dina l-Onorabbli Qorti ma tistax terga' ssib lill-esponent hati ta' disprezz lejn l-awtorita` tal-Qorti dwar l-istess agir kif mitlub fir-rikors mahluf, u ghaldaqstant l-ewwel talba attrici u dawk konsegwenti ghaliha ghandhom jigu michuda minn dina l-Onorabbli Qorti;

3. Illi preliminarjament ukoll ghas-suespost tali procedura odjerna hija fil-fatt leziva ghall-jedd fondamentali tal-esponet ghal smiegh xieraq kif sancit mill-artiklu 39 tal-Kostituzzjoni ta' Malta u fl-artiklu 6 tal-konvenzjoni Ewropea ghall-protezzjoni tad-Drittijiet tal-Bniedem u tal-Libertajiet Fondamentali inkorporata fil-ligi ta' Malta bis-sahha tal-Kap 319 tal-Ligijiet ta' Malta billi din l-istess Qorti kif diversament preseduta diga esprimiet ruhha u rriteniet dak illi inghad fil-paragrafu precidenti, fid-decizjoni tat-30 ta' Ottubru 2015 jikser il-jedd ta' l-esponent ghall-presunzjoni ta' l-innocenza tieghu u ladarba huwa bis-sahha ta' tali decizjoni illi inbdew il-proceduri odjerni, il-jedd fondamentali ta' l-esponenti mhux biss gie miksur izda x'aktarx ser ikompli jigi miksur il-proceduri odjerni;

Illi l-esponenti jsostni u hu konvint illi l-imsemmi digriet, li huwa l-bazi tal-proceduri odjerni, huwa leziv tal-jedd fundamentali tieghu ghal smigh xieraq kif sancit fl-artikolu39 tal-Kostituzzjoni ta' Malta u fl-artikolu 6 tal-Konvenzjoni Ewropea ghall-Protezzjoni tad-Drittijiet tal-Bniedem u tal-Libertajiet Fondamentali inkorporata fil-Ligijiet ta' Malta bis-sahha tal-Kap. 319 tal-Ligijiet ta' Malta senjatament l-artikolu 39 (1), (2), (5), (6) u (9) tal-Kostituzzjoni ta' Malta u l-artikolu 6 (1) u (2) tal-Konvenzjoni Ewropea ghall-Protezzjoi tad-Drittijiet tal-Bniedem u tal-Libertajiet Fondamentali u l-artikolu 4 tas-Seba' Protokoll li hemm mal-Konvenzjoni ghall-Protezzjoni tad-Drittijiet tal-Bniedem u tal-Libertajiet Fondamentali inkorporata fil-Ligijiet ta' Malta bis-sahha tal-Kap. 319 tal-Ligijiet ta' Malta billi, fost ragunijiet ohra, billi l-fatt illi l-Prim`Awla tal-Qorti Civili gja irriteniet illi minn dak deciz ossija 'agixxa bi ksur tal-ordni espressa taghha' u 'dan il-fatt wahdu huwa bizzejjed biex iqieghed lill-intimat f'disprezz tal-Qorti' akkuzat u ipprocessat u kien ukoll gja qieghed jigi dikarat hati bi ksur tal-prezunzjoni ta' l-innocenza tieghu illi tapplika fil-proceduri odjerni. Minn dan isegwi wkoll illi fil-kaz odjern japplika l-principju tan-ne bis in idem;

Illi l-esponenti isostni u hu konvint wkoll illi ladarba fid-digriet imsemmi l-Prim'Awla tal-Qorti Civili gja esprimiet ruhha b'mod avvers u irriteniet dak illi inghad fil-paragrafu precedenti fil-konfront ta' l-esponent bi ksur tal-prezunzjoni tal-innocenza tieghu u ladarba huwa bis-sahha ta' tali digriet illi inbdew il-proceduri odjerni, il-jedd fundamentali ta' l-esponenti hawn invokat mhux biss gja gie miksur izda x'aktarx ser ikompli jigi miksur bil-proceduri odjerni jekk l-esponenti ma jinghatax rimedju;

Illi dina l-Onorabbli Qorti ghandha l-kompetenza illi tiehu konjizzjoni ta' talbiet illi jirrigwardaw il-vjolazzjoni ta' drittijiet kostituzzjonali u konvenzjonali u dana skont ma jiddisponu l-artikolu 46(1) u (2) tal-Kostituzzjoni ta' Malta u l-artikolu 4(1) u (2) tal-Konvenzjoni Ewropeja ghall-Protezzjoni tad-Drittijiet tal-Bniedem u tal-Libertajiet Fondamentali inkorporata fil-Ligijiet ta' Malta u dan kif gie stabbilit fil-kawza numru 1111/2017/LSO provvediment datat 14 ta' Mejju 2018 fl-ismijiet Direttur tal-Qrati Civili u Tribunali vs. Vella Nadia et;

Ghaldaqstant, ghar-ragunijiet premessi u ghal dawk ir-ragunijiet kollha illi ser jirrizultaw matul it-trattazzjoni ta' dan ir-rikors, l-esponenti umilment jitlob illi dina l-Onorabbli Qorti joghgobha:

(1) tiehu konjizzjoni ta' l-ilment kostituzzjonai u konvenzjonali mqajjem mill-esponenti fir-risposta mahlufa tieghu u f'dan ir-rikors;

(2) tordna l-kjamata fil-kawza ta' l-Avukat Generali billi huwa kuntradittur legittimu ghall-ilment kostituzzjonali imqajjem mill-esponenti;

(3) tiddikjara u tiddeciedi illi l-fatti suesposti, senjatament il-provvediment moghti mill-Prim'Awla tal-Qorti Civili nhar it-30 ta' Ottubru 2015 jaghtu lok u jikkostitwixxu ksur tad-drittijiet fundamentali tal-esponenti senjatament tal-artikolu 39 tal-Kostituzzjoni ta' Malta u tal-artikolu 6 tal-Konvenzjoni ghall-Protezzjoni tad-Drittijiet tal-Bniedem u tal-Libertajiet Fundamentali u tal-artikolu 4 tas-Seba' Protokoll li hemm mal-Konvenzjoni ghall-Protezzjoni tad-Drittijiet tal-Bniedem u tal-Libertajiet Fondamentali inkorporata fil-Ligijiet ta' Malta;

(4) tiddikjara u tiddeciedi wkoll illi d-drittijiet fundamentali ta' l-esponenti sanciti fl-artikolu 39 tal-Kostituzzjoni ta' Malta u fl-artikolu 6 tal-Konvenzjoni ghall-Protezzjoni tad-Drittijiet tal-Bniedem u tal-Libertajiet Fundamentali u ta' fl-artikolu 4 tas-Seba' Protokoll li hemm mal-Konvenzjoni ghall-Protezzjoni tad-Drittijiet tal-Bniedem u tal-Libertajiet Fondamentali inkorporata fil-Ligijiet ta' Malta bis-sahha tal-Kap. 319 tal-Ligijiet ta' Malta x'aktarx ser ikomplu jigu miksura fil-proceduri odjerni ladarba huwa bis-sahha ta' tali digriet illi inbdew il-proceduri odjerni u ladarba fil-provvedment imsemmi l-Prim'Awla tal-Qorti Civili gja esprimiet ruhha b'mod avvers u irriteniet dak illi inghad fil-korp ta' dan ir-rikors fil-konfront ta' l-esponent bi ksur, fost l-ohrajn, tal-prezunzjoni ta' l-innocenza tieghu;

(5) taghti dawk l-ordnijiet, tohrog dawk l-atti u taghti dawk id-direttivi li tqis xierqa sabiex twettaq, jew tizgura t-twettiq tad-drittijiet fundamentali ta' l-esponenti hekk kif garantiti taht il-Kostituzzjoni ta' Malta u that il-Konvenzjoni ghall-Protezzjoni tad-Drittijiet tal-Bniedem u tal-Libertajiet Fondamentali u dana billi, fost affarijiet ohra, tiddikjara illi d-digriet moghti mill-Prim'Awla tal-Qorti Civili tat-30 ta' Ottubru 2017 huwa null u bla effett fil-konfront tieghu;

u dana taht dawk il-provvedimenti kollha illi dina l-Onorabbli Qorti jidhrilha xierqa u opportuni."

2.8. Permezz ta' digriet mogħti fis-6 ta' Diċembru, 2018, il-Qorti pprovdiet dwar ir-rikors tat-2 ta' Ottubru, 2018, billi laqgħet l-ewwel (1) u

t-tieni (2) talba u konsegwentment ordnat li jissejjaħ fil-kawża l-Avukat Ġenerali minħabba l-ilment li qajjem il-konvenut. Inoltre l-Qorti awtorizzat lir-Reġistratur tal-Qrati Ċivili kif ukoll lill-Avukat Ġenerali sabiex iwieġbu għat-talbiet numru tlieta (3) sa ħamsa (5) fl-istess rikors tat-2 ta' Ottubru, 2018;

2.9. Permezz ta' tweġiba ppreżentata fis-26 ta' Diċembru, 2018, id-Direttur tal-Qrati Ċivili u Tribunali wieġeb:

> *"1. Illi t-talbiet tar-rikorrenti, kif kontenuti fir-Rikors datat it-tieni (2) ta' Ottubru tas-sena kurrenti u enumerati minn tlieta (3) sa hamsa (5) huma totalment infondati fil-fatt u fid-dritt u dan peress illi ma hemm l-ebda ksur tad-drittijiet fundamentali tieghu, kemm sanciti fl-Artikolu 39 tal-Kostituzzjoni ta' Malta, u kif ukoll fl-Artikolu 6 tal-Konvenzjoni ghall-Protezzjoni tad-Drittijiet tal-Bniedem u wkoll, tal-Libertajiet Fundamentali, u kif ukoll tal-Libertajiet Fundamentali u tal-Artikolu 4 tas-7 Protokoll li hemm mal-Konvenzjoni ghall-Protezzjoni tad-Drittijiet tal-Bniedem u tal-Libertajit Fundamentali kif inkorporati fil-Kap 319 tal-Ligijiet ta Malta, u dan peress illi minkejja illi l-Prim'Awla tal-Civili diga rriteniet illi l-intimat 'agixxa bi ksur tal-ordni espressa taghha u dan il-fatt wahdu huwa bizzejjed BIEX IQIEGHED LILL-INTIMAT F'DISPREZZ TAL-QORTI, hija imponiet l-ebda sanzjoni, IZDA sempliciment ordnat lir-Registratur tal-Qrati sabiex jiehu l-passi opportuni kontra l-intimat, stante li kien hemm lok ghal disprezz ta' ordni taghha. Ghaldaqstant, il-funzjoni ta' dik l-Onorabbli Qorti kien wiehed specifiku u cioe li speci ta' tinvestiga u tara jekk kienx hemm lok li jittiehdu passi kontra l-intimat.*
>
> *2. Ergo l-funzjoni ta' dik il-Qorti, kien kompletament differenti minn ta' din l-Onorabbli Qorti li issa ghandha funzjoni totalment differenti u cioe li tara jekk effettivament, MILL-PROVI PRODOTTI QUDDIEMHA kienx hemm lok ghal disprezz ta' ordni tal-Qorti jew le, u li f'kaz ta' sejbien ta' ksur, timponi dik is-sanzjoni li jidhrilha xierqa.*
>
> *3. Konsegwentement, dak gia dikjarat mill-Prim'Awla tal-Onorabbli Qorti Civili, kif diversament preseduta ma huwa se jkun ta l-ebda influwenza jew effett fuq din l-Onorabbli Qortu, u dan peress illi, kif diga gie sottomess, din il-Qorti kif presedutta se tiddeciedi l-kaz fuq il-provui mressqa quddiemha biss u mhux a bazi ta' kwalunkwe dikjarazzjonijiet Ii setghu saru precedentement minn xi Qorti ohra. Allura jfisser illi ma hemmx lok ghal ne bis in idem u dan peress illi l-*

intimat mhux se jaffaccja proceduri dobbji fuq l-istess fatt kif jitlob dan il-principju;

4. Illi l-funzjoni li kellha l-Qorti, fl-ewwel stadju ta' dawn il-proceduri, jixbah hafna l-funzjoni ta' Qorti Inkwerenti fil-ligi Kriminali, li xogholha jkun limitat biss li tara kekk hemmx lok li jittiehdu passi kontra persuna/i. Illi huwa ormai principju stabbilit mill-Gurisprudenza nostrana, illi l-konkluzjonijiet tal-Magistrat Inkwerenti ma jikkostitwiex ksur tad-Drittijiet Fundamentali tal-Bniedem, anke jekk kellha tkun l-istess Magistrat li tiddeciedi l-kaz wara li tisma l-provi.

5. Illi dan il-ghax ikun opportun illi wiehed jistharreg il-principju tan-ne bis in idem. Illi b'referenza ghall-kazistika tal-Qorti Ewropea tad-Drittijiet tal-Bniedem, din il-kwestjoni tan-ne bis in idem giet mistharrga b'mod dettaljat mill-Qorti Ewropea fil-kaz Sergey Zolothukin v Russia tal-ghaxra (10) ta' Frar, tas-sena elejn u disgha (2009). Il-Qorti kellha taghmel ezami tal-gurisprudenza taghha u in vista ta' xi inkonsistenzi qieset li ghandha taghti interpretazzoni ewlenija u li tkun applikata dejjem ghax inkella l-ispirtu tal-Konvenzjoni fir-rigward ta' ne bis in idem ma jkunx qed jintlahaq;

Il-Qorti bhala Grand Chamber iddecidiet li l-pern ta' kollox huwa fuq l-istess fatt. Hi spjegat il-principju billi sahqet illi jkun hemm ne bis in idem u allura ma jistax ikun hemm prosekuzzjoni tat-tieni offiza meta l-fatti tat-tieni offiza huma identici jew similari ghall-fatti li wasslu biex kien hemm l-ewwel offiza:

> *81. "The Court further notes that the approach which emphasises the legal characterisation of the two offences is too restrictive on the rights of the individual, for if the Court limits itself to finding that the person was prosecuted for offences having a different legal classification it risks undermining the guarantee enshrined in Article 4 of Protocol No. 7 rather than rendering it practical and effective as required by the Convention (compare Franz Fischer, cited above, § 25).*
>
> *82. According, the Court takes the view that Article 4 of Protocol No. 7 must be understood as prohibiting the prosecution or trial of a second "offence" in so far as it arises from identical facts or facts which are substantially the same."*

Illi dan il-kaz sucitat li ghamel tentattiv biex jarmonizza u jipprovdi konsistenza gie mbaghad ikkonfermat sussegwentement mill-Qorti Ewropea tad-Drittijiet tal-Bniedem f'kazijiet ohra fosthom PIRTTIMÄKI V FINLAND (Application no. 35232/11) JUDGEMENT (29 May 2014)

> *"Accordingly, the Court took the view that Article 4 of Protocol No.7 had to be understood as prohibiting the prosecution or trial of a second "offence" in so far as it arose from identical facts or facts which were substantially the same. It was therefore important to focus on those facts which constituted a set of concrete factual circumstances involving the same defendant and inextricably linked together in time*

and space, the existence of which had to be demonstrated in order to secure a conviction or institute criminal proceedings."

6. Illi ghalhekk huwa car illi l-principju tan-ne bis in idem japplika biss ghal kaz meta persuna tkun qed jigi processata minn Qorti Kriminali. Kif diga ntqal, fl-ewwel stadju ta' dawn il-proceduri, certament illi l-intimat ma kienx qed jigi processat, u ghalhekk huwa ma jistax isostni illi qed jigi processat dobbjament fuq fatti li huma simili jew sahansitra identici.

Ghaldaqstant, ghar-ragunijiet suesposti, t-talbiet tal-intimat kif dedotti minnu fir-Rikors datat it-tnejn (2) ta' Ottubru tas-sena kurrenti elfejn u tmintax (2018), ghandhom jigu MICHUDA fl-intier taghhom, bl-ispejjez kontra l-istess intimat Mark Vella."

2.10. Permezz ta' risposta ppreżentata fit-18 ta' Frar, 2019, l-Avukat Ġenerali wieġeb:

"Illi Mark Vella qieghed jilmenta minn ksur tal-artikolu 6 tal-Konvenzjoni Ewropea u l-artikolu 39 tal-Kostituzzjoni ta' Malta u dan ghaliex gew istitwiti proceduri kontrih min naha tar-rikorrent Direttur minhabba disprezz lejn l-awtorita` tal-Qorti fil-kawza numru 501/2015LSO fl-ismijiet Josephine Cutajar vs. Mark Vella.

Illi esponenti jirrespingi l-pretensjonijiet kollha tar-rikorrenti bhala nfondati fil-fatt u fid-dritt ghas-segwenti ragunijiet li huma minghajr pregudizzju ghal xulxin:

1. Illi l-esponent jirrileva minnufih li m'huwiex minnu li l-proceduri ta' disprezz huma ta' natura penali izda huma ikkunsidrati se mai bhala proceduri ta dixxiplina li jemergu mid-dover inerenti tal-Qorti li zzomm il-buon ordni u li tassikura l-andament gust tal-proceduri li jkunu qed isiru quddiemha tant li dinil-kawza hija regolata bil-Kap 12 tal-Ligijiet ta' Malta u giet istitwita fil-Qorti Civili Prim Awla.

2. Illi l-artikolu 6 tal-Konvenzjoni Ewropea ma japplikax f'kazijiet ta' proceduri ta' disprezz u dan kif gie ritenut fis-sentenzi Putz vs. Austria tat-22 ta' Jannar 1996 u Ravensborg vs. Sweden tat-23 ta' Marzu 1994 mill-Qorti ta' Strasbourg.

3. Illi fi kwalunkwe kaz id-digriet tat-30 ta' Ottubru 2015 bl-ebda mod m'hu leziv ghad-drittijiet fundamentali tar-rikorrenti ghaliex ma jammontax ghal xi decizjoni dwar htija tar-rikorrenti izda kien biss ordni minn Qorti li ordnat lid-Direttur sabiex jigu inizjati proceduri ta' disprezz u dan ai termini tal-artikolu 70 u 1003A tal-Kap 12. Proceduralment il-Qorti imxiet ezatt skond il-ligi u konsegwentement u gustament id-Direttur istitwixxa dawn il-proceduri odjerni hekk kif gie ordnat li jaghmel mill-Qorti. Pero` il-Prim Awla tal-Qorti Civili fl-

ebda hin ma ppronunzjat ruhha dwar htija u wisq inqas ma imponiet piena ghal dak l-allegat disprezz. Ghalhekk hawnhekk zgur li m'ghandiex kaz ta' ne bis in idem.

4. Huwa f'dawn il-proceduri odjerni quddiem din l-Onorabbli Qorti li ser jigi determinat il-mertu dwar jekk kienx hemm disprezz jew le u mhux necessarjament din il-Qorti issib htija u dan kif per ezempju gara fil-kawza 319/2015/LSO fl-ismijiet Direttur Qrati Civili u Tribunali bhala Registratur Qrati u Tribunali Civili vs. Maria Beck fejn il-Qorti sabet li ma kienx hemm l-estremi ta' disprezz.

5. Illi ghalhekk m'hemm l-ebda ksur tad-drittijiet fundamentali tar-rikorrenti u ghalhekk it-talbiet ghandhom jigu michuda.

6. Bl-ispejjez."

2.11. Permezz ta' sentenza mogħtija fis-16 ta' Settembru, 2021, il-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili ddeċidiet kif ġej:

"Għaldaqstant din il-Qorti qed taqta' u tiddeċiedi l-ilment Kostituzzjonali imqanqal mill-konvenut permezz tar-rikors tat-2 ta' Ottubru 2018 bil-mod segwenti:

Tiddikjara li bid-digriet tat-30 ta' Ottubru 2015, Rikors numru 501/2015LSO fl-atti tal-Mandat ta' Inibizzjoni numru 501/2015/1 fl-ismijiet Josephine Cutajar -vs- Mark Vella għar-raġunijiet fuq spjegati ġew leżi d-drittijiet fundamentali tal-imsemmi Mark Vella kif imħarsa minn artikoli 39(1)(5) u (9) tal-Kostituzzjoni u minn artikoli 6(1) u (2) u artikolu 4 tas-sebgħa Protokoll tal-Konvenzjoni.

F'dan l-istadju din il-Qorti ma għandha ebda rimedju x'tagħti. Id-dikjarazzjoni tal-ksur fuq imsemmija, hija rimedju fiha nnifisha ħlief din is-sentenza ma tistax ma tittieħidx in konsiderazzjoni aktar 'il quddiem fil-proċeduri tar-rikors ġuramentat odjern.

Spejjes ta' dan l-ilment Kostituzzjonali riservati għal mas-sentenza finali fil-mertu propju tal-Kawża."

2.12. Il-konsiderazzjonijiet prinċipali magħmula mill-ewwel Qorti kienu s-segwenti:

"1. ... Fis-sempliċita' tiegħu l-ilment huwa invokazzjoni ta' ksur tad-drittijiet fundamentali tal-Attur kif imħarsa minn artikoli 39 u 6 tal-Kostituzzjoni u l-Konvenzjoni rispettivament, minħabba dikjarazzjonijiet li għamlet il-Qorti fid-digriet tagħha tat-30 ta' Ottubru

2015 fl-atti tal-mandat ta' inibizzjoni numru 501/2015/1 meta sabet li kien hemm lok li jittieħdu proċeduri għad-disprezz lejn l-awtorita' tal-Qorti u dan ai termini tal-1003A tal-Kap 12 tal-liġijiet ta' Malta li jiddisponi hekk:

> *"Bla ħsara għad-dispożizzjonijiet ta' dan it-Titolu, f'kull proċediment għal disprezz lejn l-awtorità tal-qorti, ir-Reġistratur għandu jibda, kif jiġi ordnat mill-Qorti, il-proċedimenti meħtieġa u għall-finijiet u effetti kollha tal-liġi huwa għandu jitqies bħala l-attur".*

...

9. ... Għall-fatt biss waħdu, li tali disprezz jista' jwassal għad-deprivazzjoni tal-liberta' tal-persuna bl-imposizzjoni ta' piena karċerarja, l-konsegwenza hi, li tali azzjoni hija fortementement ta' natura kriminali.

<u>Jekk hemmx ksur tad-drittijiet fundamentali</u>

<u>Il-prinċipju ne bis in idem artikoli 39(9) u 4 tal-Protokoll 7 tal-konvenzjoni.</u>

...

18. Il-Qorti qrat sewwa d-digriet tat-30 ta' Ottubru 2015 u ma tistax ma tinnotax is-segwenti dikjarazzjonijiet magħmula mill-Qorti obiter:

> *"Il-Qorti taghraf li l-iskop ghan-nomina ta' Perit fid-digriet tat-23 ta' April 2014 gie ghal kollox newtralizzat bl-agir unilaterali u abusiv tal-intimat" (Emfażi tal-Qorti a' fol 22)*
>
> *"Il-Qorti ma tistax tinjora li ma saru l-ebda xogholijiet taht is-supervizjoni tal-Perit Tekniku. Illi dan il-fatt wahdu huwa bizzejjed biex iqieghed lill-intimat f'disprezz tal-Qorti." (Emfazi tal-Qorti ara a' fol 23)*
>
> *"In oltre l-Qorti tqis li gie ppruvat f'dan l-istadju li wara il-hrug ta' mandat ta' inibizzjoni fl-istess ismijiet premessi (Numru 501/2015LSO) l-intimat personalment jew tramite terzi baqa' ghaddej bix-xogholijiet imsemmija fid-digriet ossia Mandat ta' Inibizzjoni imsemmija minghajr sorveljanza tal-Perit nominat u b'hekk agixxa bi ksur tal-ordni espressa sahha." (Emfażi tal-Qorti a' fol 25).*

19. Il-Qorti tfakkar dak li rrilevat aktar 'l fuq. Fl-istadju li kienu fihom il-proċeduri, il-kompitu ta' dik il-Qorti kien li tistabilixxi jekk hemmx prima facie każ biex jittieħdu proċeduri abbażi tal-artikolu 1003A tal-Kap 12 tal-liġijiet ta' Malta. Mill-partijiet ċitati mid-digriet, huwa ċar li dik il-Qorti marret lil hinn minn hekk. Kienet wisq kategorika u imperattiva fil-konklużjonijiet tagħha. Dak li suppost għandha tgħid din il-Qorti, qalitu hi. Ma kienx kompitu tagħha li tistabilxxi ħtija, kif fil-fatt għamlet, fl-istadju ta' dik il-proċedura.

20. Huwa minnu, li ma imponiet ebda sanzjoni jew piena u dan għaliex hija materja riservata għal din il-Qorti bħal ma hi hekk ukoll riservata d-dikjarazzjoni ta' ħtija. Konsegwentment u abbażi tat-tielet kriteju fuq imsemmi, meta dik il-Qorti awtorizzat lir-Reġistratur jipproċedi, dan għamlitu billi esponiet lill-konvenut għar-riskju ta' piena li tipprivah mil-liberta' tiegħu.

21. Għalhekk fid-dawl ta' dawn il-konsiderazzjonijiet, din il-Qorti issib li tassew ġew miksura d-drittijiet fundamentali tal-bniedem tal-konvenut kif imħarsa taħt artikoli 39(9) u 4 tas-sebgħa protokoll tal-Kostituzzjoni u Konvenzjoni rispettivament.

<u>Artikoli 39(5) u 6(2) tal-Kostituzzjoni u Konvenzjoni rispettivament</u>.

22. Il-Qorti setgħet waqfet hawn wara s-sejba ta' responsabbilita' fuq imsemmija, iżda għall-kompletezza tħoss li għandha tidħol anke fl-aspett ta' presunzjoni ta' innoċenza ...

...

27. ... Fil-kas li għandha quddiemha din il-Qorti, il-frażijiet ċitati mid-digriet tat-30 ta' Ottubru 2015 huwa manifestament ċar li l-Qorti kienet aktar minn konvinta, anzi deċiżivament deċiża dwar il-ħtija tal-konvenut.

...

30. Għalhekk anke f'dan ir-rigward, din il-Qorti taqbel mal-konvenut li dak id-digriet kisirlu d-dritt tiegħu li jkun presunt innoċenti abbażi tal-artikoli minnu ċitati kemm taħt il-Kostituzzjoni u kif ukoll taħt il-Konvenzjoni.

<u>Artikoli 39(1) u 6(1) tal-Kostituzzjoni rispettivament.</u>

31. La darba din il-Qorti sabet li hemm ksur taħt artikoli 39(5) u 6(2) tal-Kostituzzjoni u Konvenzjoni rispettivament, l-anqas jista' jkun li ma hemmx ukoll ksur ta' smiegħ xieraq taħt artikolu 39(1) u (6) ...

<u>Il-Bqija tal-ilmenti</u>

36. Dwar il-bqija tal-ilmenti, fir-rigward tal-artikolu 39(2) ma hemmx ksur peress li dan jirrigwarda smiegħ xieraq fi proċeduri Ċivili. Il-każ li għandha din il-Qorti huwa wieħed penali għar-raġunijiet diġa' spjegati aktar 'il fuq. Wara li eżaminat l-atti, il-Qorti ma ssibx li hemm xi ksur tal-artikolu 39(6) tal-Kostituzzjoni."

3. L-Avukat tal-Istat appella mis-sentenza u lmenta li dik is-sentenza ma taqbilx ma' dak deċiż f'sentenza li ngħatat riċentement fis-17 ta'

Marzu, 2021, mill-Qorti Kostituzzjonali fil-kawża **Id-Direttur Qrati Ċivili u Tribunali bħala Reġistratur Qrati Ċivili u Tribunali v. Nadia Vella et** (numru: 1111/2017). Jirreferi għal dak li qalet l-ewwel Qorit f'dak il-każ ċioe` li l-Artikolu 6 mhuwiex applikabbli għall-proċeduri ta' disprezz; li l-proċeduri ta' disprezz mhumiex ta' natura kriminali; u li dak li ġara ma jikkostitwix ksur tal-jedd għal smigħ xieraq. Filwaqt li l-appellant jikkonċedi li ċ-ċirkostanzi fattwali taż-żewġ każijiet huma differenti, jisħaq li l-ilment u l-prinċipju huma l-istess. Isostni illi f'kull każ ma jaqbilx mal-ewwel Qorti li d-digriet mogħti tat-30 ta' Ottubru, 2015, huwa b'xi mod leżiv tad-dritt għal smigħ xieraq tal-konvenut Vella *stante* li mhux il-każ li b'dak id-digriet il-Qorti sabet ħtija fl-intimat jew li kienet kategorika żżejjed meta waslet għad-deċiżjoni li għandhom jinbdew proċeduri għal disprezz fil-konfront tiegħu. Jgħid li anzi l-proċeduri huma garanzija li l-konvenut ser ikollu proċess ġust kif tirrikjedi l-liġi. Jirreferi wkoll għall-każ fl-ismijiet **Id-Direttur Qrati Ċivili u Tribunali bħala Reġistratur Qrati Ċivili u Tribunali v. Maria Beck** fejn minkejja li kienu ttieħdu proċeduri għal disprezz, il-Qorti sabet li ma kinux ġustifikati.

<u>Konsiderazzjonijiet.</u>

4. Fl-ewwel lok il-Qorti tosserva li fil-każ ta' <u>Nadia Vella et</u> din il-Qorti ma qablitx ma' dik il-parti tas-sentenza tal-ewwel istanza fejn ġie konkluż

li l-Artikolu 6 tal-Konvenzjoni ma japplikax għall-proċeduri ta' disprezz.

Fis-sentenza tas-17 ta' Marzu, 2021, din il-Qorti saħqet proprju l-kontra:

> *"22. Din il-Qorti m'għandhiex dubju li fil-kawża tal-lum tapplika l-garanzija għal smigħ xieraq. Dan m'huwiex każ fejn per eżempju parti qalet kelma żejda waqt seduta, u l-Qorti dak il-ħin stess iddikjarat li l-persuna hi ħatja ta' disprezz u tatha ċanfira jew keċċitha mill-qorti (Art. 990 tal-Kap.1 2). Fil-kawża tal-lum l-atturi talbu li l-konvenuti jkunu kundannati għall-perjodu ta' priġunerija, li skont il-liġi tista' tkun sa żmien xahar (Art. 997 tal-Kap. 12). Altru milli għall-kawża tal-lum japplika l-jedd fundamentali għal smigħ xieraq.*
>
> *23. Il-QEDB stess fis-sentenza **<u>Mariusz Lewandowski v. Poland</u>** tat-3 ta' Lulju 2012, spjegat:*
>
>> *"27. The Court reiterates that the criteria of applicability of Article 6 under its criminal head have long been established by its case-law as follows: (a) the domestic classification of the offence; (b) the nature of the offence; and (c) the degree of severity of the penalty that the person concerned risked incurring (see, among many other authorities, Engel and others v. the Netherlands, 8 June 1976, §§ 82-83, Series A no. 22, and Öztürk v. Germany, 21 February 1984, §§ 48-50, Series A no. 73). The second and third criteria are alternative and not necessarily cumulative. It is enough that the offence in question is by its nature to be regarded as criminal <u>or that the offence renders the person liable to a penalty which by its nature and degree of severity belongs in the general criminal sphere</u>. This does not exclude a cumulative approach where separate analysis of each criterion does not make it possible to reach a clear conclusion as to the existence of a criminal charge (see Ezeh and Connors v. the United Kingdom [GC], nos. <u>39665/98</u> and <u>40086/98</u>, §§ 82-86, ECHR 2003-X). It is further noted that the Court has held that Article 6 of the Convention under its criminal head applies fully to proceedings concerning contempt of court in the context of criminal proceedings (see Kyprianou v. Cyprus [GC], no. 73797/01, § 61, ECHR 2005-XIII)".*
>
> *24. Fil-ġurisprudenza lokali stess hu aċċettat li kawża tax-xorta li ppreżentaw l-atturi min-natura tagħha hi ta' natura kriminali (ara per eżempju **<u>Catherine Portelli v. Joseph Cachia et nomine</u>**, Qorti tal-Appell tat-28 ta' Jannar 1991 u **<u>Francis X. Aquilina v. Giuseppe Debono</u>**, Qorti Ċivili Prim'Awla tad-9 ta' Far 1996). Dan minkejja li fil-liġi ordinarja m'hemmx dispożizzjoni li tipprovdi li kawża ta' disprezz tal-qorti hi ta' natura kriminali. Fl-ewwel sentenza l-Qorti tal-Appell qalet:*
>
>> *"Mill-premess jidher ċar li dan il-proċediment huwa ta' indoli kriminali. Il-fatt li l-istess proċediment ġie introdott biċ-ċitazzjoni, ċjoe' l-att li ordinarjament jinizja l-kawża ċivili, u ma jneħħilu xejn minn natura kriminali. Iċ-ċitazzjoni f'dan il-każ mhijiex ħlief it-taħrika tal-akkużat biex 'jidher biex iwieġeb għall-akkuża' (artikolu 998 tal-Kap. 12)."*

25. Saħansitra fis-sentenza ***<u>Il-Pulizija v. Robert Saliba</u>*** *tas-17 ta' Ġunju 2016, il-Qorti tal-Appell qalet:*

> *"..... l-ewwel Qorti naqset milli ticcita l-artikolu tal-ligi li johloq ir-reat li tieghu sabet htija u tenut kont li l-procedimenti ghal disprezz dejjem tqisu bhala li ghandhom mill-proceduri kriminali japplika dak previst fl-artikolu 382 tal-Kodici Kriminali li jipprovdi tassattivament li d-decizjoni ghandha ticcita l-artikolu li johloq ir-reat. In-nuqqas ta' tali rekwizit igib necessarjament in-nullita' tad-decizjoni appellata".'*

5. F'dik il-kawża din il-Qorti sabet iżda li fil-mertu ma kienx hemm ksur tad-dritt għal smigħ xieraq u tal-prinċipju tan-*ne bis in idem*. Dan għar-raġuni illi bid-digriet mogħti mill-Qorti Ċivili (Sezzjoni tal-Familja), li permezz tiegħu skattaw il-proċeduri ta' disprezz kontra <u>Nada Vella et</u>, dik il-Qorti la pproċessat u lanqas ma kkundannat lill-konvenuti. Din il-Qorti qalet ukoll li wieħed għandu jikkunsidra d-digriet fl-intier tiegħu u mhux jagħżel biss ftit kliem, u li fuq kollox il-proċeduri ta' disprezz huma indipendenti u joffru l-garanziji meħtiega għas-salvagwardja tad-ditt għal-smigħ xieraq. Speċifikament dwar l-ilment marbut mal-prinċipju ta' *ne bis in idem,* il-Qorti kkunsidrat dan bħala fieragħ għaliex id-digriet li permezz tiegħu nbdew il-proċeduri ta' disprezz mhumiex sentenza finali u lanqas impożizzjoni ta' piena fuq il-konvenuti.

6. Fil-każ tallum il-kliem użat mill-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili fid-digriet tagħha tat-30 ta' Ottubru, 2015, kien is-segwenti:

> *"Il-Qorti taghraf li l-iskop ghan-nomina tal-Perit fid-Digriet tat-23 ta' April 2014 gie ghal kollox newtralizzat <u>bl-agir uniaterali u abusiv tal-intimat</u>. Da parti tar-rikorrenti, wiehed jifhem li xtaqet is-serhan tal-mohh izda dan gie impedut bl-agir tal-intimat meta ssokta bix-xoghlijiet fuq il-hajt divizorju minghajr is-sorveljanza tal-Perit tekniku.*
>
> *...*

<u>Disprezz</u>

Illi l-Qorti ma tistax tinjora li <u>ma saru l-ebda xoghlijiet taht is-supervizjoni tal-Perit Tekniku</u>.

<u>Illi dan il-fatt wahdu huwa bizzejjed biex iqieghed lill-intimat f'disprezz tal-Qorti.</u> Gie ivverbalizzat li r-rikorrenti mhix ser tinsisti fuq it-talba sabiex l-intimat jinsab hati ta' disprezz. <u>Izda agir spreggjattiv</u> jikkoncerna l-awtorita' tal-Qorti direttament u ma jiddependix fuq il-kunsens tal-partijiet sabiex jigi sanzjonat.

III. <u>KONKLUZJONI</u>.

Illi ghalhekk ghal dawn il-motivi, din il-Qorti, taqta' u tiddeciedi, billi tichad it-talba u tawtorizza lill-intimat biex jkompli jtella' l-hajt divizorju b'rizerva lir-rikorrenti ghal kull jedd lilha spettanti li zzomm lill-intimat responsabbli ghad-danni kollha li jistghu jigu kkagunati fil-proprjeta' taghha b'konsegwenza tax-xoghlijiet effettwati u dawk li jridu jsiru.

Inoltre l-Qorti tqis li gie ppruvat f'dan l-istadju li wara l-hrug tal-Mandat ta' Inibizzjoni fl-istess ismijiet premessi (Numru 501/2015 LSO) l-intimat personalment jew tramite terzi baqa' ghaddej bix-xoghlijiet imsemmija fid-digriet ossia Mandat ta' Inibizzjoni imsemmi minghajr is-sorveljanza tal-Perit nominat u b'hekk <u>agixxa bi ksur tal-ordni espressa taghha</u>. Ghaldaqstant hemm lok li jinbdew proceduri kontra l-intimat ghad-disprezz lejn l-Awtorita' tal-Qorti abbazi tal-artikolu 1003A tal-Kap 12 u ghalhekk tordna lir-Registratur tal-Qorti sabiex jipprocedi bil-proceduri idonei kontra l-intimat a bazi ta' l-istess artikoli tal-Kap 12."

7. Kuntrarjament għall-każ ta' <u>Nadia Vella et</u>, permezz tal-imsemmi digriet il-Qorti kienet kategorika dwar il-fatt li <u>ġie ppurvat</u> li x-xogħlijiet in kwistjoni saru kontra ordni tagħha, kif ukoll dwar il-fatt li dan l-element huwa <u>biżżejjed</u> biex il-konvenut kien f'disprezz tal-Qorti. Iżda fl-aħħar mill-aħħar dik il-Qorti ordnat biss li jittieħdu proċeduri ta' disprezz (Art. 1003A tal-Kap. 12) kontra l-konvenut Vella mingħajr ma mponiet piena fuqu.

8. L-Artikolu 4 tas-Seba’ Protokoll tal-Konvenzjoni għall-Protezzjoni tad-Drittijiet tal-Bniedem u Libertajiet Fundamentali jipprovdi:

> *“1. Ħadd ma jista’ jkun ipproċessat jew jerġa’ jiġi kkastigat għal darb’oħra fi proċedimenti kriminali taħt il-ġurisdizzjoni tal-Istess Stat għal xi reat li dwaru jkun diġà ġie finalment liberat jew misjub ħati skont il-liġi u l-proċedura penali ta’ dak l-Istat.”*

9. Għalkemm l-ispirtu tal-Artikolu 39(9) tal-Kostituzzjoni huwa l-istess, il-kliem tal-liġi huwa differenti:

> *“Ebda persuna li turi li tkun għaddiet proċeduri quddiem xi qorti kompetenti għal reat kriminali u jew tkun ġiet misjuba ħatja jew liberata ma għandha terġa’ tgħaddi proċeduri għal dak ir-reat jew għal xi reat kriminali ieħor li għalih setgħat tiġi misjuba ħatja fil-proċeduri għal dak ir-reat ħlief wara ordni ta’ qorti superjuri mogħti matul il-kors ta’ appell jew proċeduri ta’ reviżjoni dwar id-dikjarazzjoni ta’ ħtija jew liberazzjoni; u ebda persuna ma għandha tgħaddi proċeduri għal reat kriminali jekk turi li tkun ħadet il-maħfra għal dak ir-reat:”*

10. M’hemmx dubju illi l-Prim’Awla tal-Qorti Ċivili bir-rikors ta’ Josephine Cutajar tal-25 ta’ Ġunju, 2015, fl-atti tal-mandat ta’ inibizzjoni ntalbet sabiex tordna li jittieħdu proċeduri ta’ disprezz kontra l-konvenut Vella. Fil-fatt hekk ordnat għar-raġuni li ngħatat fid-digriet. Id-deċiżjoni finali ser tispetta lill-Qorti li qiegħda tisma’ l-kawża ta’ disprezz, u presjeduta minn ġudikant differenti. Għalhekk ma jistax jingħad li l-konvenut Vella diġa’ għadda minn proċeduri ta’ disprezz.

11. Fiċ-ċirkostanzi għalhekk, ma jistax jingħad li d-digriet tat-30 ta’ Ottubru, 2015 (Rikors Numru: 501/2015 LSO) fl-atti tal-Mandat ta’ Inibizzjoni fl-ismijiet **Josephine Cutajar v. Mark Vella** jammonta għal xi sentenza <u>finali</u>.

12. Il-Qorti tikkonkludi li fiċ-ċirkostanzi ta' dan il-każ m'hemmx ksur tal-Artikolu 4 tas-Seba' Protokoll tal-Konvenzjoni għall-Protezzjoni tad-Drittijiet tal-Bniedem u Libertajiet Fundamentali u tal-Artikolu 39(9) tal-Kostituzzjoni.

13. Dwar il-preżunzjoni ta' innoċenza l-ewwel Qorti għamlet referenza għall-Art 39(5) tal-Kostituzzjoni u 6(2) tal-Konvenzjoni li fihom il-prinċipju li kull min ikun akkużat b'reat għandu jiġi meqjus li jkun innoċenti sakemm ma jiġix ippruvat ħati skont il-liġi. Fis-sentenza **Minelli v. Switzerland** (1983) il-QEDB qalet:

> *"37. In the Court's judgment, the presumption of innocence will be violated if, without the accused's having previously been proved guilty according to law and, notably, without his having had the opportunity of exercising his rights of defence, a judicial decision concerning him reflects an opinion that he is guilty. This may be so even in the absence of any formal finding; it suffices that there is some reasoning suggesting that the court regards the accused as guilty."*

14. Imbagħad fil-każ **Allen v. United Kingdom** (25424/09) tat-12 ta' Lulju, 2013, il-Grand Chamber tal-QEDB spjegat l-Art 6(2) b'dan il-mod:

> *"93. Article 6 § 2 safeguards the right to be "presumed innocent until proved guilty according to law". Viewed as a procedural guarantee in the context of a criminal trial itself, the presumption of innocence imposes requirements in respect of, inter alia, the burden of proof (see Barberà, Messegué and Jabardo v. Spain, 6 December 1988, § 77, Series A no. 146, and Telfner v. Austria, no. 33501/96, § 15, 20 March 2001); legal presumptions of fact and law (seeSalabiaku v. France, 7 October 1988, § 28, Series A no. 141-A, and Radio France and Others v. France, no. 53984/00, § 24, ECHR 2004-II); the privilege against self-incrimination (see Saunders v. the United Kingdom, 17 December 1996, § 68, Reports of Judgments and Decisions 1996-VI, and Heaney and McGuinness v. Ireland, no. 34720/97, § 40, ECHR 2000-XII); pre-trial publicity*

(see Akay v. Turkey (dec.), no. 34501/97, 19 February 2002, and G.C.P. v. Romania, no. 20899/03, § 46, 20 December 2011); and premature expressions, by the trial court or by other public officials, of a defendant's guilt (see Allen et de Ribemont, cited above, §§ 35-36, and Nešťák v. Slovakia, no. 65559/01, § 88, 27 February 2007).

94. However, in keeping with the need to ensure that the right guaranteed by Article 6§2 is practical and effective, the presumption of innocence also has another aspect.

Its general aim, in this second aspect, is to protect individuals who have been acquitted of a criminal charge, or in respect of whom criminal proceedings have been discontinued, from being treated by public officials and authorities as though they are in fact guilty of the offence charged".

15. L-ewwel Qorti għamlet ukoll referenza għall-persuni f'kariga pubblika li taw opinjoni jew għaddew kummenti dwar il-ħtija ta' persuna akkużata b'reat kriminali qabel ma kienet ġiet stabbilita l-ħtija ta' dik il-persuna skont il-liġi.

16. L-ewwel Qorti kkonkludiet li meta tqis il-kliem kategoriku wżat fid-digriet tat-30 ta' Ottubru, 2015, kien hemm ksur tal-Artikolu 39(5) tal-Kostituzzjoni u tal-Artikolu 6(2) tal-Konvenzjoni.

17. Permezz tal-kawża tallum il-konvenut Vella akkużat li kkommetta disprezz tal-qorti għaliex allegat li ma segwiex l-ordni li x-xogħlijiet jagħmilhom taħt is-sorveljanza tal-perit tekniku Alan Saliba. M'hemmx dubju li hu fil-kawża tallum li l-konvenut ser jiġi proċessat, u jista' jinstab ħati u l-Qorti timponi sanzjoni fuqu. Proċeduri li huma indipendenti minn

dak li sar quddiem il-Qorti u li wassluha għad-digriet impunjat tat-30 ta' Ottubru, 2015.

18. F'dak id-digriet il-Qorti qalet li:

i. Il-fatt waħdu li x-xogħlijiet ma sarux taħt is-sorveljanza tal-perit tekniku, *".... huwa biżżejjed biex iqiegħed lill-intimat f'disprezz tal-Qorti"*. Kompliet li għalkemm ir-rikorrenti ddikjarat li mhijiex tinsisti sabiex Vella jinstab ħati ta' disprezz, *"....aġir spreġġattiv jikkonċerna l-awtorita tal-Qorti direttament ...."*.

ii. Imbagħad fil-parti dispożittiva tad-digriet qalet li kienet saret il-prova li Vella baqa' għaddej bix-xogħlijiet li ssemmew fid-digriet tat-23 ta' April, 2015, u *".... b'hekk aġixxa bi ksur tal-ordni espressa tagħha"*.

19. Skont l-Art 1003A tal-Kap.12 qabel ir-Reġistratur ippreżenta l-kawża kontra l-konvenut, kellu jkun hemm ordni tal-Qorti f'dak is-sens. Dik il-Qorti ma ddeċiditx il-meritu tal-kwistjoni, iżda sempliċement tat ordni li jinbdew proċeduri ta' disprezz kontra l-konvenut u f'dak il-kuntest tat ir-raġuni għalfejn ordnat li jittieħdu proċeduri ta' disprezz kontra l-konvenut. Hu fatt li setgħet għażlet il-kliem aħjar.

20. Min-naħa l-oħra l-proċess ma waqafx mad-digriet tat-30 ta’ Ottubru, 2015. Fil-fatt saret il-kawża mir-Reġistratur tal-Qrati Ċivili u fiha kull parti ser ikollha l-opportunita` li tressaq il-provi u mbagħad il-Qorti, presjeduta minn ġudikant differenti, ser tiddeċiedi dwar jekk ir-Reġistratur tax provi suffiċjenti fis-sens li l-konvenut Vella mar kontra ordni tal-Qorti.

21. Kien fid-digriet tat-30 ta’ Ottubru, 2015, li l-Qorti esprimiet ruħha għalfejn qiegħda tordna li jittieħdu proċeduri ta’ disprezz kontra l-konvenut. Dan ma kienx każ li waqt is-smigħ tal-kawża ta’ disprezz, il-Qorti għamlet dikjarazzjoni jew għaddiet xi kumment li bih tat x’tifhem li għandha diġa’ l-ħsieb li l-konvenut hu ħati qabel tat is-sentenza.

22. Qorti tagħti ordni skont l-Art 1003A tal-Kap.12 fejn mill-fatti li jkollha quddiemha jkun jidher li hemm każ. Kien f’dak il-kuntest li l-Qorti qalet il-kliem li l-konvenut Vella qiegħed jilmenta minnu, u xejn iktar. F’dan il-każ il-Qorti li tat id-digriet tat-30 ta’ Ottubru, 2015, kellha quddiemha biss il-verżjoni li ta l-perit tekniku li kkonferma li l-Ġimgħa 5 ta’ Ġunju, 2015, kien irċieva messaġġ fuq il-mowbajl mingħand il-konvenut Vella li bih infurmah li ser jibda x-xogħlijiet ordnati mill-Qorti. Madankollu l-perit Saliba nfurmah li ma setax imur *on site* dak il-ħin iżda seta’ jmur it-Tnejn. Meta mbagħad it-Tnejn il-perit mar *on site* rriżulta li l-konkos kien diġa’ intefa’. Madanakollu, minn dak li ra kien sodisfatt mix-xogħlijiet li saru.

23. Kien proprju minħabba dak li ddikjara l-perit tekniku li l-Qorti fid-digriet impunjat iddikjarat hekk, '*il-Qorti ma tistax tinjora li ma saru l-ebda xogħlijiet taħt is-superviżjoni tal-Perit Tekniku'* u li '*dan il-fatt waħdu huwa biżżejjed sabiex iqiegħed lill-intimat f'disprezz tal-Qorti'* u li ladarba *'ġie ppruvat f'dan l-istadju li ... l-intimat .... aġixxa bi ksur tal-ordni espressa tagħha ... hemm lok li jinbdew proċeduri kontra l-intimat għad-disprezz'* lejn l-Awtorita` tagħha abbażi tal-Artikolu 1003A tal-Kap. 12.

24. Fil-kuntest sħiħ taċ-ċirkostanzi jirriżulta għalhekk li dan assolutament ma kienx każ ta' xi *pre-trial prejudice.* Permezz tad-digriet tat-30 ta' Ottubru, 2015, dik il-Qorti kienet sempliċement qed tagħti raġuni u tiġġustifika x'wassalha biex tordna li jittieħdu proċeduri ta' disprezz kontra l-konvenut. Ovvjament dan bażat fuq il-provi li kellha quddiemha f'dak iż-żmien. Issa ovvjament fil-kawża tallum il-partijiet kollha ser ikollhom l-opportunita' li jressqu l-provi li jridu u mbagħad qorti presjeduta minn ġudikant differenti ser tiddetermina jekk il-konvenut Vella huwiex ħati ta' disprezz jew le, u minn liema sentenza jkun hemm il-jedd ta' appell.

25. Fis-sentenza **Bikas v. Germany** (76607/13) il-QEDB qalet:

> *"46. The Court further reiterates that in cases concerning compliance with the presumption of innocence, the language used by the decision-maker will be of critical importance in assessing the compatibility of the decision and its reasoning with Article 6 § 2 (compare Allen, cited above, § 126 with further references). Regard must be had, in this respect, to the nature and context of the particular proceedings in which the impugned statements were made. The Court*

> *must determine the true sense of the impugned statements, having regard to the particular circumstances in which they were made (compare Petyo Petkov v. Bulgaria, no. 32130/03, § 90, 7 January 2010). Depending on the circumstances, even the use of some unfortunate language may thus be found not to be in breach of Article 6 § 2 (compare Englert, cited above, §§ 39 and 41; Allen, cited above, § 126; and Cleve, cited above, §§ 54-55)".*

26. Meħud in konsiderazzjoni ċ-ċirkostanzi partikolari li fih intqal il-kliem in kwistjoni, din il-Qorti ma taqbilx mal-ewwel Qorti li hemm ksur tal-presunzjoni tal-innoċenza (l-Artikoli 39(5) tal-Kostituzzjoni u 6(2) tal-Konvenzjoni).

27. Il-Qorti tal-ewwel grad sabet ukoll ksur tal-Artikolu 39(1) tal-Kostituzzjoni u tal-Artikolu 6(1) tal-Konvenzjoni għaliex dehrilha li ladarba sabet li hemm ksur taħt l-Artikoli 39(5) tal-Kostituzzjoni u 6(2) tal-Konvenzjoni '*lanqas jista' jkun li ma hemmx ukoll ksur ta' smigħ xieraq'* taħt dawk l-Artikoli. Kompliet issaħħaħ il-fehma tagħha wkoll abbażi ta' dak minnha deċiż dwar l-Artikolu 4 tas-Seba' Protokol.

28. Din il-Qorti diga' fissret li fiċ-ċirkostanzi la hemm ksur ta' tal-Artikolu 4 tas-Seba' Protokoll tal-Konvenzjoni u tal-Artikolu 39(9) tal-Kostituzzjoni u lanqas ma hemm ksur tal-Artikoli 39(5) tal-Kostituzzjoni u 6(2) tal-Konvenzjoni. Għall-istess raġunijiet, kuntrarjament għal dak deċiż mill-ewwel Qorti, lanqas ma ssib ksur tal-Artikoli 39(1) tal-Kostituzzjoni u 6(1) tal-Konvenzjoni.

Għal dawn il-motivi l-Qorti tilqa' l-appell tal-Avukat tal-Istat u filwaqt li tħassar u tirrevoka s-sentenza tal-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili tas-16 ta' Settembru, 2021, tiċħad it-tielet (3), ir-raba' (4) u l-ħames (5) talba tal-intimat Vella kontenuta fir-rikors tiegħu tat-2 ta' Ottubru, 2018, bl-ispejjeż kontrih.

Tordna wkoll lir-Reġistratur sabiex minnufih jibgħat l-atti lura quddiem l-ewwel Qorti sabiex tissokta bis-smigħ tal-kawża.

Mark Chetcuti Prim Imħallef	Giannino Caruana Demajo Imħallef	Anthony Ellul Imħallef

Deputat Reġistratur
da